

LLEÓ XIV
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres 29 d'octubre de 2025

Catequesi amb motiu del 60è aniversari de la Declaració conciliar *Nostra aetate*

Benvolguts germans i germanes, peregrins en la fe i representants de les diferents tradicions religioses! Bon dia, benvinguts!

En el centre de la reflexió d'avui, en aquesta Audiència general dedicada al diàleg interreligiós, vull col·locar les paraules del Senyor Jesús a la dona samaritana: «Déu és esperit. Per això els qui l'adoren han d'adorar-lo en Esperit i en veritat» (Jn 4,24). A l'Evangeli, aquest encontre revela l'essència de l'autèntic diàleg religiós: un intercanvi que s'estableix quan les persones s'obren les unes a les altres amb sinceritat, escolta atenta i enriquiment mutu. És un diàleg nascut de la set: la set de Déu pel cor humà i la set humana de Déu. Al pou de Sicar, Jesús supera les barreres de la cultura, el gènere i la religió. Invita la dona samaritana a una nova comprensió del culte, que no es limita a un lloc concret —«ni aquesta muntanya ni Jerusalem»—, sinó que es realitza en Esperit i en veritat. Aquest moment capta l'essència mateixa del diàleg interreligiós: el descobriment de la presència de Déu més enllà de qualsevol frontera i la invitació a buscar-lo junts amb reverència i humilitat.

Fa seixanta anys, el 28 d'octubre de 1965, el Concili Vaticà II, amb la promulgació de la Declaració *Nostra aetate* [NA], va obrir un nou horitzó d'encontre, respecte i hospitalitat espiritual. Aquest lluminós document ens ensenya a tractar els seguidors d'altres religions no com estranys, sinó com companys de viatge en el camí vers la veritat; a honrar les diferències afirmant la nostra humanitat comuna, i a discernir, en qualsevol cerca religiosa sincera, un reflex de l'únic Misteri diví que abraça tota la creació.

En particular, no s'ha d'oblidar que la primera orientació de *Nostra aetate* va ser cap al món jueu, amb qui sant Joan XXIII va voler restablir la relació original. Per primera vegada en la història de l'Església havia d'agafar forma un tractat doctrinal sobre les arrels jueves del cristianisme, que representés un punt de no retorn en el pla bíblic i teològic. «El poble del Nou Testament és espiritualment unit a la nissaga d'Abraham. [...] L'Església de Crist reconeix que d'acord amb el misteri salvador de Déu els començaments de la seva fe i elecció ja es troben en els Patriarques, en Moisès i en els Profetes» (NA 4). Així, l'Església recorda «el patrimoni comú amb els jueus, i no impulsada per raons polítiques, ans per la religiosa caritat evangèlica, deplora els odis, les persecucions, les manifestacions d'antisemitisme practicades en qualsevol temps i per qui sigui contra els jueus» (*ibid.*). Des de llavors, tots els meus predecessors han condemnat l'antisemitisme amb paraules clares. També jo confirmo que l'Església no tolera l'antisemitisme i el combat, per l'Evangeli mateix.

Avui podem mirar amb gratitud tot allò que s'ha aconseguit en el diàleg judeocatòlic en aquestes sis dècades. Això no es deu només a l'esforç humà, sinó a l'ajuda del nostre Déu, que, d'acord amb la convicció cristiana, és en si mateix diàleg. No podem negar que en aquest període també hi ha hagut malentesos, dificultats i conflictes, però mai no han impedit la continuació del diàleg. Tampoc avui hem de permetre que les circumstàncies

polítiques i les injustícies d'alguns ens allunyin de l'amistat, sobretot perquè fins ara hem aconseguit molt.

L'esperit de *Nostra aetate* continua il·luminant el camí de l'Església, que reconeix que totes les religions poden reflectir «un raig d'aquella Veritat que il·lumina tots els homes» (n. 2) i cerquen resposta als grans misteris de l'existència humana, per la qual cosa el diàleg ha de ser no sols intel·lectual, sinó profundament espiritual. La Declaració invita tots els catòlics —bisbes, clergat, persones consagrades i fidels laics— a participar sincerament en el diàleg i la col·laboració amb els seguidors d'altres religions, reconeixent i promovent tot allò que és bo, veritable i sant en les seves tradicions (cf. *ibid.*) Això és necessari en l'actualitat pràcticament en totes les ciutats del món on, per raó de la mobilitat humana, les nostres diversitats espirituals i de pertinença són cridades a trobar-se i a conviure fraternalment. *Nostra aetate* ens recorda que el diàleg veritable té les arrels en l'amor, fonament únic de la pau, la justícia i la reconciliació, i rebutja amb fermesa qualsevol forma de discriminació o persecució, afirmant la igual dignitat de tot ésser humà (cf. NA 5).

Per tant, estimats germans i germanes, seixanta anys després de *Nostra aetate*, podem preguntar-nos: què podem fer junts? La resposta és senzilla: actuar junts. Més que mai, el nostre món necessita la nostra unitat, la nostra amistat i la nostra col·laboració. Cadascuna de les nostres religions pot contribuir a alleujar el sofriment humà i a tenir cura de la nostra casa comuna, el nostre planeta Terra. Les nostres respectives tradicions ensenyen la veritat, la compassió, la reconciliació, la justícia i la pau. Han de reafirmar el servei a la humanitat, en tot moment. Junts hem d'estar atents a l'abús del nom de Déu, de la religió i del diàleg mateix, així com als perills que representen el fonamentalisme religiós i l'extremisme. També hem d'abordar el desenvolupament responsable de la intel·ligència artificial, ja que, si es concep com una alternativa a l'ésser humà, pot violar greument la seva dignitat infinita i neutralitzar les seves responsabilitats fonamentals. Les nostres tradicions tenen una immensa contribució per aportar a la humanització de la tecnologia i, per tant, per inspirar la seva regulació en defensa dels drets humans fonamentals.

Com tots sabem, les nostres religions ensenyen que la pau comença en el cor de l'ésser humà. En aquest sentit, la religió pot exercir un paper fonamental. Hem de tornar l'esperança a les nostres vides personals, a les nostres famílies, als nostres barris, a les nostres escoles, als nostres pobles, als nostres països i al nostre món. Aquesta esperança es fonamenta en les nostres conviccions religioses, en la convicció que un món nou és possible.

Fa seixanta anys, *Nostra aetate* va portar esperança al món que sortia de la Segona Guerra Mundial. Avui som cridats a tornar a fundar aquella esperança en el nostre món devastat per la guerra i en el nostre entorn natural degradat. Col·laborem, perquè si estem units tot és possible. Fem que res no ens divideixi. I amb aquest esperit, vull expressar una vegada més la meva gratitud per la seva presència i amistat. Transmetem aquest esperit d'amistat i col·laboració també a la generació futura, perquè és el veritable pilar del diàleg.

I ara, detinguem-nos un moment en pregària silenciosa: la pregària té el poder de transformar les nostres actituds, els nostres pensaments, les nostres paraules i les nostres accions.